

Зона милосердя

ЧИМ БІЛЬШЕ ЧАСУ відділяє нас від дня Чорнобильської трагедії — 26 квітня 1986 року, — тим помітніше стихає турбота про людей, які не витримали лихої долі в нових поселеннях і повернулися на свої тисячоліттями осілі місця, на батьківщину. Хтось з легкої руки нарік їх «самоселами».

Нелегка доля втутувалася їм. Відірваність від хоч і нелегкого, але все ж повнокровного життя, що нуртує в країні, нелегкий пенсійний вік, а в більшості — небезпечна і ледь-ледь захищена державою старість, підірване здоров'я через тяжку селянську працю, вплив аварії і моральний тягар проживання зовсім поряд з місцем, де трапилася найбільша у світі Чорнобильська катастрофа.

Самоселів, звичайно, не покидають наодинці зі своєю бідю. Більшменш налагоджене в селах, де вони мешкають, торговельне обслуговування, хоч і епізодично, але ж відвідують зону і обстежують самоселів представники наукових медичних закладів України, їх зарубіжні колеги. А от для працівників спеціальної медично-санітарної частини № 1, яку очолює головний лікар В. Д. Бохмєков, подання медичної допомоги самоселам — щоденна копітка робота.

У медсанчастині з цією метою створене й успішно діє спеціальне відділення, де вахтовим методом очолюють його роботу дільничні лікарі Віктор Григорович Рященко і Володимир Іванович Майстрєнко. Кваліфіковану медичну допомогу не лише вони, а й лікарі за профілем надають самоселам Паришева, Ладжижів, Теремців, Іллінців, Рудні-Іллінецької, Луб'янки, Залісся, Опачичів, Стечанки, Куповатого, Городища, Оташева, Терехів, Андріївки і Чорнобиля.

Працівники медсанчастини № 1, — розповідає заступник головного лікаря К. Г. Ганжа, — обслуговують майже 750 самоселів. Влітку ця цифра зростає майже вдвічі. До постійних наших пацієнтів приїжджають на відпочинок (!) діти і внуки. Більшість самоселів — жінки. Якщо на кінець 1986 — початок 1987 років їх було лише 65, то тепер — 470. В основному в зоні мешкають люди, вік яких сягає за 60 років. Як бачите — вікова категорія така, що без медичного обслуговування аж ніяк не обійтись.

Вже ввійшли в практику роботи медиків регулярні виїзди на місця до самоселів. Раз у тиждень їх відвідують дільничні лікарі. А щоденну допомогу надають фельдшери на фельдшерських пунктах.

Стационарне лікування самоселів здійснюється у Славутичі, хоч на нього вони зголошуються в особливих випадках, коли потрібно, наприклад, хірургічне втручання чи допомога під час гострого проходження недугів. Як розповіли мені в Іллінцях, яюсь на виклик до хворого, одного з старожилів Нестеренка, виїхала «швидка допомога». На місці допомогти йому не вдалося, потрібно було лікування в стаціона-

рі. Отож і повезли Дмитра Савича в Горностаїпіль. Там йому покращало, то він втік з лікарні, переночував у готелі в Чорнобилі, і через два дні вже був дома. Люди похилого віку, та ще в такому благодатному краї, як Полісся, здавна звикли лікуватися травмами. От і в зоні лікуються. Дехто як збирав їх раніше, ще задовго до аварії на Чорнобильській АЕС, так і збирає. Більшість же — купує в аптеці. Проте і з придбанням трав, як і інших медикаментів у зоні — проблема: рішення Головного аптечного управління за трави, як і за всі ліки, потрібно платити. До того ж, вони надто дорогі. Коли раніше самосели могли їх спокійно купувати на деяку частину пенсії, то тепер не в змозі: тієї пенсії ледь-ледь вистачає на хліб та товари першої потреби.

Важко жити на одну пенсію, — розповідала мені жителька Рудні-Іллінецької Уляна Григорівна Содоль, — якщо ще й на аптеку потрібно. Та ще важче стає самоселам, коли на виписаний рецепт в аптеці м. Чорнобиля майже нічого не можна взяти. Свідчення цьому — бідний перелік ліків на її-віт-

ринах. Не вистачає елементарних ліків від хвороб зони — серцево-судинних, захворювань ендокринної системи, офтальмологічних.

Існує ще одна проблема у значній кількості самоселів — для безкоштовного отримання ліків у них немає посвідчень постраждалих від Чорнобильської катастрофи. Чому до цього часу людям, які живуть в 30-км зоні не видали цих посвідчень?! З кількох причин: у того прописки

немає, у того фотографії, той переконаний, що на доживання віку йому вже ніяких документів не потрібно...

В основному з центральної аптеки до самоселів «доходять» ліки через завідуючих пунктами охорони здоров'я, які діють у кількох селах. Довелось бути свідком, коли завідувач Іллінецьким пунктом С. П. Ломачук везла їм ліки.

— Не всі замовлення людей, яких обслуговую, — бідкалась Світлана

Павлівна, — цього разу довелось задовольнитись. Ось тільки кілька — валідол, анальгін та деякі препарати для зниження артеріального тиску крові везу людям. Доводиться ділити їх, давати тим, у кого та чи інша недуга проходить у більш тяжкій формі.

— Взагалі, медпрацівників, таких, як С. П. Ломачук, як старша медична сестра Людмила Дмитрівна Суткова, лікар-терапевт Олена Георгіївна Малюкова, офтальмолог Валентина Никифоровна Флягіна, клінічні лаборанти Галина Іванівна Священко і Людмила Григорівна Борисенко, лікарі відділення «швидкої допомоги» Павло Миколайович Тинянов, Віталій Васильович Дворяшин, Володимир Павлович Пронін самосели знають, як добрих давніх знайомих і друзів. Вони завжди допоможуть як спеціалісти і як люди, напрочуд чуйні до чужої біді. Їм більша частина їх і самі пережили аварію на ЧАЕС, були працівниками прип'ятської медсанчастини чи Чорнобильської центральної лікарні. З перших годин аварії вони вже були на своєму робочому посту. Не можна обійти увагою Галину Яківну Лятусову, яка вночі 26 квітня несла свою трудову вахту. Вона разом зі своїми колегами надавала першу невідкладну допомогу працівникам четвертого блоку, пожежникам.

Справжніми сестрами милосердя, або «матерями Терезами», називають у 30-км зоні завідуючих фельдшерськими пунктами. Вони для самоселів і перші помічники у наданні медичної допомоги, і люди, які зв'язують їх з великим світом, привозять кореспонденцію, листи, морально підтримують літніх людей, допомагають їм у господарських справах.

Тривалий час у Копачах працював фельдшером ветеран Великої Вітчизняної війни Костянтин Гаврилович Романов. Тепер він — на заслуженому відпочинку. Змінила його на відповідальному посту охорони здоров'я літніх людей, які в основному тепер мешкають у селі, Шевчук Наталія Василівна. Тільки слова вдячності висловлюють парижівці і Валентині Василівні Кудиній, завідуючій місцевим фельдшерським пунктом.

Саме завдяки фельдшерам на місцях при допомозі працівників відділення по обслуговуванню самоселів у 30-км зоні триває профілактична робота по запобіганню розповсюдження гострих інфекційних хвороб. Прове-

дені щеплення проти дифтерії. Вакцину проти цієї небезпечної недуги отримали по гуманітарній допомозі.

Взагалі, гуманітарна допомога постраждалим від аварії на Чорнобильській АЕС, — розповідає К. Г. Ганжа, — приходить тепер все рідше й рідше людям, які працюють та мешкають у 30-км зоні. Нещодавно надійшли вітаміни з Америки і ліки проти серцево-судинних захворювань. Частину їх ми передали фельдшерам для самоселів.

Тісні зв'язки підтримують медики СМСЧ-1 з працівниками Українського науково-дослідного центру радіаційної медицини, які розробляють наукову тему «Самосели». У кінці минулого року в 30-км зоні комплексний медичний огляд самоселів проводили спеціалісти різного профілю центру.

Працівники СМСЧ-1 не бідкаються, що їм важко, не нарікають на труднощі, з якими зустрічаються у повсякчасі, не втрачають надії, що здолають проблеми. Їх у них залишається немало. Що стосується «допоміжних» галузей, так найскладніша з них — транспортна. Не вистачає транспорту для обслуговування самоселів.

Або інша проблема. Фельдшери бідкаються, що за «дільничність» їм не оплачується додаткова заробітна плата. Не мають вони і спеодягу: по розмитих осінніх і весняних дорогах добираються до хворих за кілька кілометрів.

Витривалість — сестра порядку. У наш нелегкий час буття саме витривалості, на мою думку, не бракує медикам. Вони щодня роблять свою потрібну і корисну справу — стоять на варті здоров'я людей, які живуть і працюють у зоні. Багато хто з них віддав роботу у медсанчастині свої найкращі роки життя, свою молодість. Вони були біля витоків створення колективу, зберегли, переборили труднощі, становлення його. Згуртував навколо себе колектив В. Д. Вохмєков, який ще у Прип'яті був завідуючим поліклінікою. І колеги, з якими Віталій Дмитрович на ниві охорони здоров'я трудиться більше десяти років, і ті, хто недавно з ним працює, відмічають скромність, людяність, простоту, організаторські здібності його.

І ще одна цікава деталь. Так співпало, чи за велінням долі, 26 квітня відзначає свій день народження К. Г. Ганжа. З 1986-го її щороку торкається чорне лихе крило... Відходять у небуття друзі, знайомі-атомники, прип'ятчани, учасники ЛНА. Та попри всі труднощі і незгоди нехай таланти на життєвій дорозі Катерині Григорівні. Здоров'я міцного, злагоди сімейної, успіхів у роботі всім працівникам СМСЧ-1. Вони цього заслужили.

Катерина ДМИТРИЄНКО.

Фото Василя АРТУШЕНКА.